

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Vabariigi Valitsus
määrus
terviktekst
01.01.2019
Hetkel kehtiv
RT I, 05.12.2018, 15

Töötervishoiu ja tööohutuse nõuded vibratsioonist mõjutatud töökeskkonnale, töökeskkonna vibratsiooni piirnormid ja vibratsiooni mõõtmise kord¹

Vastu võetud 12.04.2007 nr 109
[RT I 2007, 34, 215](#)
jõustumine 30.04.2007

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
29.11.2018	RT I, 05.12.2018, 1	01.01.2019

Määrus kehtestatakse [töötervishoiu ja tööohutuse seaduse](#) § 3 lõike 4, § 6 lõike 6 ja § 13¹ lõike 9 alusel.
[[RT I, 05.12.2018, 1- jõust. 01.01.2019](#)]

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Reguleerimisala

Määrusega sätestatakse töökeskkonna vibratsiooni piirnormid, vibratsiooni mõõtmise kord ning tööandja kohustused vibratsioonist tingitud terviseriskide vältimiseks või vähendamiseks.

§ 2. Mõisted

Määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) *vibratsioon* – tahke keha mehaaniline võnkumine;
- 2) *üldvibratsioon* – mehaaniline võnkumine, mis kandub üle töötaja kehale;
- 3) *kohtvibratsioon* – mehaaniline võnkumine, mis kandub üle töötaja kätele;
- 4) *päevane kokkupuude üldvibratsiooniga A(8) (m/s²)* – 8-tunnisele võrdlusperioodile taandatud ekspositsioon, mis leitakse vastavalt standardile EVS-ISO 2631-1;
[[RT I, 05.12.2018, 1- jõust. 01.01.2019](#)]
- 5) *päevane kokkupuude kohtvibratsiooniga A(8) (m/s²)* – 8-tunnisele võrdlusperioodile taandatud ekspositsioon, mis leitakse vastavalt standardile EVS-EN ISO 5349-2.
[[RT I, 05.12.2018, 1- jõust. 01.01.2019](#)]

§ 3. Vibratsiooni piirnormid ja meetmete rakendusväärtused töökeskkonnas

- (1) Töötaja üldvibratsiooniga päevase kokkupuute A(8) piirnorm on 1,15 m/s².
- (2) Kui päevane kokkupuude üldvibratsiooniga A(8) ületab 0,5 m/s² (edaspidi *üldvibratsiooni meetmete rakendusväärtus*), tuleb rakendada vibratsiooni mõju vähendavaid abinõusid.
- (3) Töötaja kohtvibratsiooniga päevase kokkupuute A(8) piirnorm on 5,0 m/s².
- (4) Kui päevane kokkupuude kohtvibratsiooniga A(8) ületab 2,5 m/s² (edaspidi *kohtvibratsiooni meetmete rakendusväärtus*), tuleb rakendada vibratsiooni mõju vähendavaid abinõusid.

2. peatükk TÖÖANDJA KOHUSTUSED

§ 4. Töökeskkonna riskianalüüs

(1) Tööandja on kohustatud töökeskkonna riskianalüüsi käigus kindlaks määrama vibratsiooni allikad, millega töötajad kokku puutuvad, ning vajadusel mõõtma kokkupuudet vibratsiooniga.

(2) Riskianalüüsi käigus peab pöörama erilist tähelepanu:

- 1) töötaja vibratsiooniga kokkupuute suurusele, tüübile ja kestusele, kaasa arvatud igasugune kokkupuude katkendliku vibratsiooniga või korduvate põrutustega;
- 2) käesolevas määruuses sätestatud vibratsiooni piirnormidele ja meetmete rakendusväärtustele;
- 3) vibratsiooni võimalikule mõjule riskitundlike töötajate (nt rasedad, rinnaga toitvad naised, alaealised) tervisele;
- 4) kaudsetele mõjudele töötajate ohutusele, mis tulenevad olukorrast, kus vibratsioon häirib juhtimiseadiste nõuetekohast käsitlemist, näidikute jälgimist või töövahendi või ehitise stabiilsust;
- 5) töövahendi tootja või tarnija esitatud andmetele töövahendi vibratsioonitaseme kohta;
- 6) töövahendi seisukorrale ja kulumise astmele;
- 7) vibratsiooniga kokkupuute vähendamiseks kavandatud abiseadmete olemasolule;
- 8) üldvibratsiooniga kokkupuute võimalusele väljaspool tööaega, kui töötaja asub tööandja vastutusalas (nt viibimine puhke- või riietusruumis);
- 9) vibratsiooni mõju suurendavatele töötingimustele (nt madal õhutemperatuur, suur õhuniiskus, müra);
- 10) töötajate tervisekontrolli käigus saadavatele asjakohastele andmetele.

§ 5. Terviseriski vähendamine

(1) Kokkupuutest vibratsiooniga tulenevad riskid tuleb kõrvaldada nende tekkekohas või vähendada neid võimaliku miinimumini «Töötervishoiu ja tööohutuse seaduse» §-s 12¹ sätestatud ennetuspõhimõtete kohaselt.

(2) Kui riskianalüüsi tulemusel selgub, et § 3 lõikes 2 või 4 toodud vibratsiooni meetmete rakendusväärtusi ületatakse, on tööandja kohustatud koostama ning rakendama tehniliste ja töökorralduslike meetmete tegevuskava töötajate vibratsiooniga kokkupuute vältimiseks või vähendamiseks. Tegevuskava koostamisel tuleb pöörata tähelepanu:

- 1) muude töömeetodite kasutamisele, millega ei kaasne või kaasneb väiksem kokkupuude vibratsiooniga;
- 2) töötajale selliste töövahendite kasutada andmisele, mille vibratsiooni suurus on teada ja on võimalikult väike;
- 3) vibratsiooniga kokkupuute kestuse ja intensiivsuse piiramisele;
- 4) töötajale sellise töögraafiku koostamisele, kus nähakse ette puhkepausid või vibratsioonivabad tööülesanded;
- 5) vibratsiooni mõju vähendavate abiseadmete (nt üldvibratsiooni vähendavad istmed, kohtvibratsiooni vähendavad käepidemed) hankimisele;
- 6) vibratsiooniga kokkupuutuvatele töötajatele vibratsiooni vähendavate kinnaste või jalatsite ning külma ja niiskuse eest kaitsva tööriietuse andmisele;
- 7) töökohtade ja vibreerivate töövahendite korrasoleku ja hoolduse tagamisele;
- 8) vajaduse korral töötamiskohtade paigutuse ja kujunduse muutmisele;
- 9) töötaja tervisekontrolli otsuses sisalduvatele töötervishoiuarsti ettepanekutele töökeskkonna või töökorralduse muutmiseks.

(3) Kui vaatamata rakendatud abinõudele vibratsiooni piirnormi ületatakse, peab tööandja viivitamata kindlaks tegema piirnormi ületamise põhjused ning tõhustama kaitse- ja ennetusmeetmeid, et vältida piirnormi edaspidist ületamist.

§ 6. Töötajate juhendamine ja väljaõpe

Tööandja tagab, et vibratsiooniga kokkupuutuvad töötajad ja töökeskkonnavolinik saaksid asjakohase juhendamise ja väljaõppe, mis eelkõige peab hõlmama järgmist:

- 1) vibratsiooni kahjulik mõju tervisele;
- 2) vibratsioonist põhjustatud tervisekahjustuse varajane avastamine ja sellest teatamine;
- 3) tervisekontrolli vajalikkus ja selle läbiviimise kord;
- 4) vibratsiooni piirnormid ja meetmete rakendusväärtused;
- 5) ettevõttes vibratsiooni mõõtmise ja terviseriski hindamise tulemused;
- 6) töökohas rakendatavad abinõud vibratsioonist tulenevate riskide vältimiseks või vähendamiseks (töökorraldus, isikukaitsevahendite kasutamine, ohutud töövõtted).

§ 7. Töötajate tervisekontroll

(1) Töötajate tervisekontrolli eesmärk on ära hoida ja diagnoosida vibratsioonist põhjustatud tervisekahjustusi.

(2) Tööandja korraldab, tuginedes töökeskkonna riskide hindamise tulemusele, töötervishoiu ja tööohutuse seaduses sätestatud korras tervisekontrolli töötajale, kelle tervist võib mõjutada vibratsioon. Tervisekontrolli peavad läbima kõik töötajad, kelle kokkupuude vibratsiooniga ületab § 3 lõikes 2 või 4 sätestatud meetmete rakendusväärtusi.

[RT I, 05.12.2018, 1- jõust. 01.01.2019]

(3) Kui tervisekontrolli käigus avastatakse töötajal vibratsioonist põhjustatud tervisekahjustus, tuleb tööandjal töökeskkonna riskianalüüs ja riskide vähendamiseks rakendatavad abinõud üle vaadata ning vajadusel paigutada töötaja teisele tööle või töökohale, kus ei ole vibratsiooniga kokkupuute jätkumise riski, võttes seejuures arvesse töötervishoiuarsti soovitusi.

(4) Kui tervisekontrolli käigus avastatakse töötajal vibratsiooniga kokkupuute tagajärjel tekkinud tervisekahjustus, peavad tervisekontrolli läbima ka teised töötajad, kes töötavad samalaadsetes tingimustes.

(5) Töötaja peab läbima tervisekontrolli töötervishoiuarsti poolt määratud ajavahemike järel ka pärast vibratsiooniga kokkupuute lõppu.

3. peatükk VIBRATSIOONI MÕÕTMINE

§ 8. Mõõtmise kord

(1) Päevane kokkupuude vibratsiooniga A(8) leitakse:

1) arvutuste alusel, mis põhinevad töövahendi tootja või tarnija antud tabeli töövahendi tekitatava vibratsiooni kohta ning konkreetsete tööoperatsioonide vaatlusel, kui on alust eeldada, et 8-tunnisele võrdlusperioodile taandatud päevase kokkupuute A(8) suurusjärk on oluliselt väiksem vibratsiooni piirnormist või

2) vibratsiooni otsesel mõõtmisel.

(2) Vibratsiooni mõõtmisel peavad mõõtetulemused olema tõendatult jälgitavad «Mõõteseaduse» tähenduses.

(3) Üldvibratsiooni mõõdetakse kolme risttelje suunas, arvestades töötaja keha asendit ja vibratsiooniallika asukohta, kusjuures üks mõõtesuundadest on piki keha (z-telg), teised risti tagant ette (x-telg) ja küljelt küljele (y-telg). Mõõtmised peavad vastama standardi EVS-ISO 2631-1 nõuetele.

[RT I, 05.12.2018, 1- jõust. 01.01.2019]

(4) Kohtvibratsiooni mõõdetakse kolme risttelje suunas, arvestades töötaja käte asendit ja nendega kokkupuutuva vibratsiooniallika kuju. Sealjuures üks mõõtesuundadest on piki kätt (z-telg), teised mõõtesuunad (x-telg ja y-telg) on risti z-teljega. Mõõtmised ja mõõteprotokollide vormistus peavad vastama standardi EVS-EN ISO 5349-2 nõuetele. Kahe käega hoitavate töövahendite puhul tehakse mõõtmised mõlema käe juures. Kokkupuute tase määratakse kõrgema taseme järgi ning esitatakse teave ka teise käe kohta.

[RT I, 05.12.2018, 1- jõust. 01.01.2019]

(5) Mõõtmise tulemused protokollitakse. Tööandja säilitab mõõteprotokolli koos riskianalüüsi tulemustega.

§ 9. Võrdlus piirnormiga

Vibratsiooni võrdlus piirnormiga toimub 8-tunnisele võrdlusperioodile taandatud päevase kokkupuute A(8) väärtuse alusel, arvestades mõõtemääramatust, mis esitatakse laiendmääramatusena 95%-lisel tõenäosustasemel.

4. peatükk RAKENDUSSÄTE

§ 10. Määruse muutmine

[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

¹Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2002/44/EÜ töötervishoiu ja tööohutuse miinimumnõuete kohta seoses töötajate kokkupuutega füüsilistest mõjuritest (vibratsioon) tulenevate riskidega (kuueteistkümmes üksikdirektiiv direktiivi 89/391/EMÜ artikli 16 lõike 1 tähenduses) (ELT L 177, 6.07.2002, lk 13–20).